

**DE HERDENKING VAN HET 50-JARIG BESTAAN
VAN HET TANDHEELKUNDIG ONDERWIJS
IN NEDERLAND OP 10 NOVEMBER 1927**

Om half drie 's middags vond in de stampvolle Aula van de Utrechtsche Universiteit de herdenkingsplechtigheid plaats.

Op het podium bevonden zich, behalve de lectoren, de

De rector-magnificus van twee kanten
bekeken.

Regeringsvertegenwoordiger Mr. van Beeck Calkoen, de president curator Mr. Dr. A. F. Baron van Lynden; de secretaris van curatoren Baron de Geer van Jutphaas, de burgemeester Mr. Fockema Andrea, de Rector Magnificus Prof. Oving, de voorzitter van de Medische Faculteit Prof. v. d. Broek, de secretaris van den Senaat, Prof. Obbink, een aantal hoog-

leeraren, leden van de Medische Faculteit en de Besturen der verschillende Tandheelkundige Vereenigingen, terwijl aan de andere zijde van de zaal een studenten strijkje was opgesteld.

Als eerste spreker betrad *Dr. H. de Groot* de catheder, wiens rede men elders in dit nummer vindt afgedrukt.

De regerings-
vertegenwoordiger,
zoals van Vlijmen
hem zag.

Vervolgens is het woord aan *Prof. Ovink*, namens den Academischen Senaat:

Hij herinnerde aan het van stijl voortreffelijke artikel van den heer Bakker in het Utr. Dagblad, dat hij geheel kon onderschrijven, en waarin de schrijver aantoonde de ontwikkeling van de tandheelkunde van handwerk tot wetenschap. De heer Bakker heeft daarin gewezen op 't feit, dat de Nederlandsche tandartsen

van nu heel andere personen zijn dan die van een vorig tijdperk; zij zijn anders geschoold en bekleeden een heel andere positie. De grootste verdienste voor deze verbetering heeft het Tandheelkundig Instituut van onze Universiteit. Hierop wees de heer Bakker met gerechtvaardigde trots. Met niet minder gerechtvaardigde ernst deed hij uitkomen, dat het bij het reeds bereikte niet blijven moest: ook dit deel van het artikel heeft sprekers volledige instemming en bij den gelukwensch namens den Ac. Senaat voegt spreker dezen wensch. Moge het onderwijs in de komende periode ten volle in staat worden gesteld tot het nemen van een breede vlucht, en mogen de onontbeerlijke hulpmiddelen ter zijner beschikking worden gesteld.

(Applaus).

De President-
curator.

Als derde spreekt *Prof. v. d. Broek* namens de Faculteit der Geneeskunde:

Hij heeft zooeven reeds gesproken bij de eere-promotie van Dr. van Loon. Wat moet hij nu nog zeggen? Temeer daar de nieuwe eeredoctor den dolk bij zich draagt om zijn eigen wetenschap te dooden. De orthodontie toch is de wetenschap van 't groeiend gebit, die het gebit van het kind wil leiden en beschermen, zoodat 't gezond is wanneer de mensch volwassen is. Welnu, als alle gebitten gezond geworden zijn, zullen alle tandartsen onnoodig zijn, tenzij ze orthodont worden. Bovendien moet spreker als morpholoog voortdurend doceeren, dat de mensch bezig is zijn bezit te verliezen. Hij heeft zijn laatste kies reeds verloren en op 't oogenblik gaan de snijtanden al verdwijnen. In de toekomst zullen we dus

De Burgemeester.

als dat zoo doorgaat een tandeloozen mond overhouden. Dan zullen tandheekkundigen alleen nog noodig zijn voor het derde gebit. Enfin; tegen dien tijd hebben zij zich ongetwijfeld wel geacomodeerd. Eén ding strekt tot troost: het proces zal niet zoo gauw gaan. Zelfs onze kindskinderen zullen 't nog wel niet meemaken. Het tandheekkundig onderwijs kan gerust een tweede periode van 50 jaar ingaan. Moge het een vlucht nemen, die de vlucht van thans verre zal overvleugelen.

Dan is het woord aan den heer *A. L. J. C. van Hasselt*, die namens de verschillende tandheekkundige organisaties zijn in dit nummer afgedrukte rede houdt, die met daverend, lang aangehouden applaus wordt beloond, waarna de heer *A. A. H. Hamer* het volgende zegt:

De redenaar bij de aanbieding van het huldeblijk.

John E. Grevers.

„Edelgrootachtbare Heeren Curatoren,

In 1910 mocht ik bij de opening van het nieuwe Tandheelkundig Instituut — Huyze Payenborch — namens het Nederlandsch Tandheelkundig Genootschap een gedenkraam aanbieden. Dit was een uiting van dankbaarheid voor de groote financieele offers, die de Regeering zich wel voor het onderwijs in de tandheelkunde had willen getroosten. Immers nauwelijks 15 jaar was het eerste Tandheelkundig Instituut in gebruik genomen, of het moest alweer door een veel grooter en moderner vervangen worden. Maar in plaats van nu tevreden te zijn, begon de jongste spruit van de Medische Faculteit in deze nieuwe woning eerst recht lastig te worden. Niet alleen de principieele kwestie of en hoe de vakopleiding, die bij de tandheelkunde wel het sterkst op den voorgrond treedt, vereenigbaar is met het universitair onderwijs, bracht moeilijkheden, maar ook de voortdurende vraag om steeds meer onderwijskrachten en steeds meer ruimte heeft zoowel uw college als de Medische Faculteit heel wat zorgen gebaard en het zou niet te verwonderen zijn als bij beide illustre lichamen wel eens de wensch zou zijn opgekomen, om van deze lastpost bevrijd te worden.

Gelukkig is dit niet geschied! uit Uw hooggewaardeerde tegenwoordigheid bij dit plechtige herdenkingsfeest, en niet minder uit het eeredoctoraat verleend aan lector Van Loon moge, integendeel, blijken dat het vroegere stiefkind nu geheel geadopteerd is en wij mogen de hoop en de verwachting koesteren, dat de Tandheelkunde eerlang recht zal wederbaren en op dezelfde wijze aan de Universiteit zal vertegenwoordigd zijn als andere speciale vakken, zooals dat in vele Europeesche landen en in Amerika reeds lang het geval is. Uit erkentelijkheid voor hetgeen reeds verkregen is en ter herinnering aan deze mijlpaal in ons professioneele leven, zouden wij het zeer op prijs stellen een huldeblijk te mogen aanbieden. Het gedenkraam van 1910 vertoont eenige figuren, zonder meer; portretten van Pierre Fauchard, John Tomes en W. D. Miller, mannen, die zich voor ons beroep

onsterfelijk hebben gemaakt, en daarboven de beeltenis van St. Apollonia, eigenlijk de schutpatronesse van de mondlijders, die allengs is geworden een symbolische figuur: de Tandheelkunst.

Dit huldeblijk is een kunstwerk van den beeldhouwer Hildo Krop en het wil mij voorkomen, dat hij er op bijzonder gelukkige en artistieke wijze in geslaagd is onze gedachten en verwachtingen vasten vorm te geven. In deze symbolische voorstelling zou men kunnen zien: de vooruitgang, het onverbiddelijk voorwaarts schrijden van den wetenschappelijken werker, slechts zoekende naar waarheid en bevrediging van zijn dorst naar kennis. Daarnaast, het als om hulp vragende, devote figuurtje van St. Apollonia, de Tandheelkunst, die

slechts wil helpen, smarten lenigen en voorkomen. Maar zonder steun van den wetenschappelijken zoeker en werker, zou ook deze kunst, die tevens nieuwe wegen en ruimere perspectieven opende, evenmin als vroeger de heelkunst zelf, zich volkomen kunnen ontplooiën en ontwikkelen.

„Ex variis artibus unica fax radiat”. Dit is de tweede regel van het u allen bekende vers, dat boven de poort van het Universiteitsgebouw staat, zoo straalt ook de onze: „Radiat fax unica nobis”. Welke straal zij wenscht te voegen bij die der andere wetenschappen.

Mijnheer de President Curator, ik verzoek u namens een groot aantal tandartsen en studenten, waaronder zelfs uit Zuid-Afrika en Nederlandsch Oost-Indië, dit huldeblijk wel te willen aanvaarden.”

Het beeld, nog slechts in gips aanwezig (het zal in brons worden gegoten) wordt thans onthuld.

Lector Bakker.

Lector Switters.

Het stelt symbolisch voor de opneming der tandheelkunde bij de overige wetenschappen. Een rijzige mannelijke figuur, vol wilskracht, vooruitstrevend en zelfbewust stelt voor den vooruitgang der wetenschap, gesymboliseerd door een fakkel in de linkerhand. Er naast staat, als symbool voor de tandheelkunde, de afbeelding van Sancta Apollonia, de schutpatrones der tandheelkunde. Apollonia heeft in de hand een symbolische figuur, voorstellende de tandheelkundige wetenschap, die door de statige figuur wordt overgenomen, om gevoegd te worden bij den fakkel der wetenschap. Ter linkerzijde is de uil als symbool der wijsheid en het opschrift: „Radiat fax unica nobis”, (voor ons straalt één eenige fakkel). Deze spreuk komt ten deele voor boven den ingang van het universiteitsgebouw, waardoor wederom de eenheid wordt gesymboliseerd.

Mr. dr. A. F. baron van Lynden, president-curator, aanvaardde dit geschenk voor de Universiteit. Wij zien het beeld nog slechts in ontwerp voor ons, maar wanneer het afgewerkt zal zijn, dan zal het ongetwijfeld spreken van de roeping van de tandheelkunde. Die roeping ligt zeker hierin, dat zij een eervolle plaats heeft ingenomen en zal blijven innemen in de rij der wetenschappen. Toen langzamerhand bleek het groote belang der tandheelkunde voor de menschheid, moest wel een wettelijke regeling volgen. Daarbij nam zij een taak op zich, die zij steeds met eere heeft vervuld. Met diep gevoelde ernst kan dan den docenten van den tegenwoordigen tijd niet voldoende gewezen worden op de taak, de tandheelkunde op dien eereplaats te houden, in het belang van mensch en wetenschap.

Dr. de Groot dankte als directeur van het Tandheelkundig Instituut voor de aanbieding van het zoo juist overgedragen geschenk, welk blijk van belangstelling door allen, die bij het universitair tandheelkundig onderwijs zijn betrokken, op buitengewonen prijs zal worden gesteld. Tevens sprak dr. de

Groot zijn erkentelijkheid uit voor alle toespraken, in dit middaguur ter eere dezer herdenking aan het tandheelkundig onderwijs gewijd. Dr. de Groot sloot hiermee de plechtigheid.

Nauwelijks had hij de woorden gesproken: „En hiermede sluit ik deze plechtigheid” — en nauwelijks hoorde men in de aula de eerste voorbereidselen voor het verlaten van de zaal — of dr. Dentz stond op en sprak met luider stem de aanwezigen toe:

Twee belangstellende toehoorders Oud-lectoren Coebergh en de Vries.

Vergunt mij, alvorens wij deze aula verlaten, dat ik een zeer kort woord in uw midden neerleg als herinnering aan wijlen professor H. Snellen Sr., aan wiens initiatief de tandheelkundige school haar ontstaan te danken heeft. Snellen heeft meer gedaan dan dat. Ook de kliniek tot herkenning en genezing van tandziekten, kinderziekten, oorziekten enz. zijn op zijn aanstichten tot stand gekomen. Wij zijn er ook aan hem dank voor verschuldigd, dat het Wilhelmina Kinderziekenhuis is verrezen, de kliniek voor huidziekten en zooveel meer. Hulde daarom aan wijlen prof. Snellen, wiens heldere, vooruitziende blik dit alles heeft mogelijk gemaakt.

Nadat het applaus verstomd was, begaf men zich naar de Senaatskamer waar een drukbezochte receptie werd gehouden en velen ook de gelegenheid vonden den eeredoctor de hand te drukken.

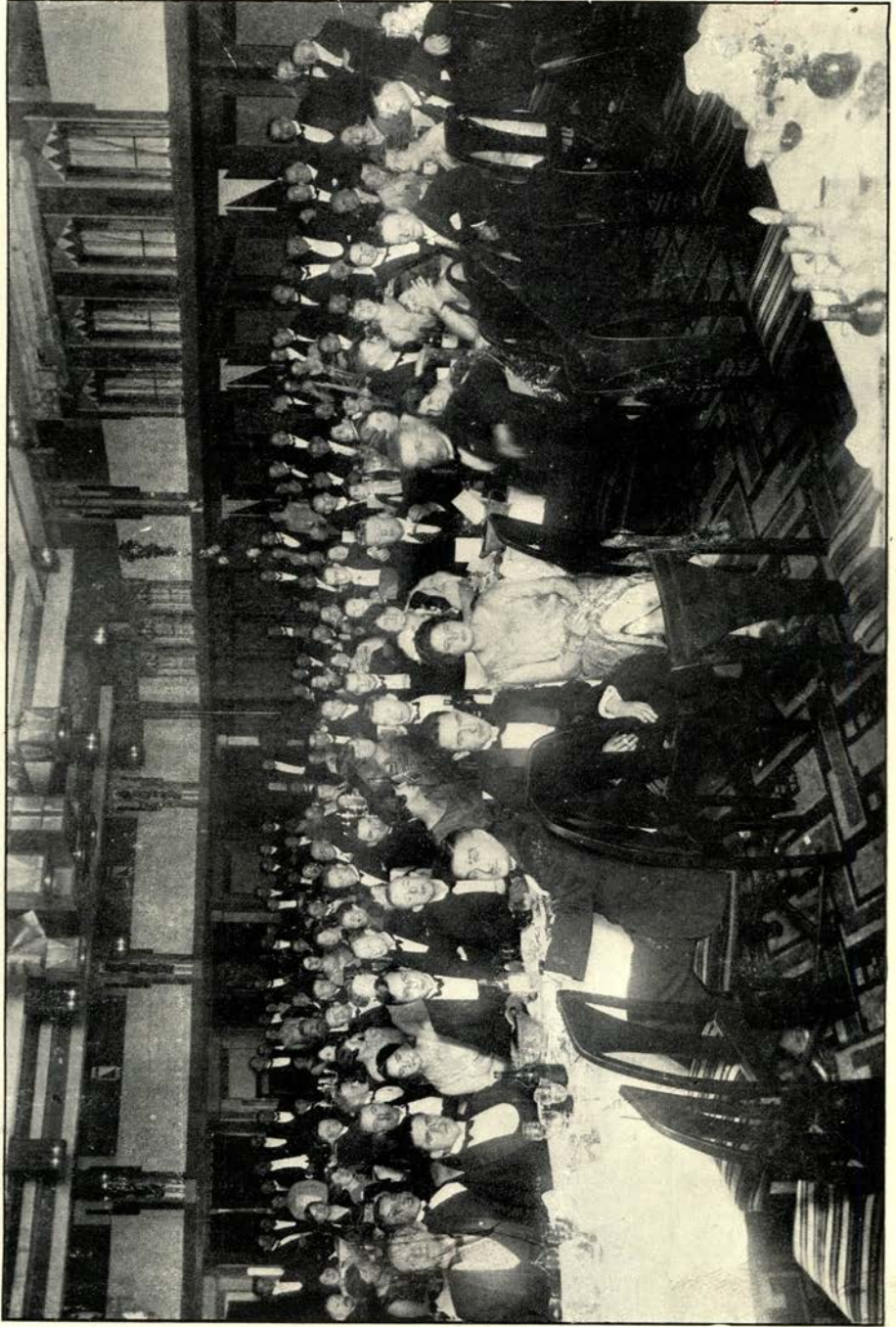
Om half acht had het herdenkingsdiner plaats in de gezellige groote eetzaal van het Jaarbeursgebouw, waaraan ongeveer 150 personen deelnamen.

Aan de hoofdtafel hadden naast de aanwezige lectoren en hunne dames o.m. plaats genomen, de curatoren *Mr. Fockema*

Nog een geziene gast Witthaus.

Het Herdenkings-feestmaal.

Andreae en *Mr. de Geer*, de professoren *Ovink*, *v. d. Broek*, *Lameris*, *Hijmans v. d. Bergh*, *Dr. Th. Dentz* en de vertegenwoordigers der tandheekkundige vereenigingen.

Dr. de Groot voerde het tafelpresidium, heette de aanwezigen en speciaal de eeregasten welkom en dankte nogmaals allen die tot het welslagen van deze herdenking hadden medegewerkt.

Verder spraken *Mr. Fockema Andreae* namens curatoren, *Prof. Ovink* namens den Senaat, *Prof. v. d. Broek* namens de Faculteit van Geneeskunde, *Bakker* namens onze Maatschappij, *Sanders* voor het Genootschap, *Lind* voor de Vereeniging van Ned. Tandartsen en *Nord* namens de herdenkingscommissie, die tevens namens het Tijdschrift voor Tandheekkunde aan het Instituut de teekeningen aanbood, 's middags door den heer van Vlijmen vervaardigd.

De geanimeerde maaltijd werd besloten met een dansavond, door het feestvierende „John Tomes” aangeboden aan de herdenkingscommissie en hare gasten, die tot laat in den nacht een groot aantal deelnemers bijeenhield, waarmede tevens de zeer geslaagde herdenking een einde nam.